

Ert datum:
2026-02-11

Datum:
2026-03-20

Er ref:
UD2026/02550

Diarienummer:
UHM-2026-0063

Utrikesdepartementet
Rättsavdelningen, Rättssekretariatet
ud.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:
ud.rs@regeringskansliet.se

Promemorian Myndigheten för utrikes underrättelser

Inledning

Upphandlingsmyndigheten har det samlade ansvaret för att utveckla, förvalta och stödja den upphandling som genomförs av upphandlande myndigheter och enheter (upphandlande organisationer). Myndigheten ska verka för en rättssäker, effektiv och socialt och miljömässigt hållbar upphandling till nytta för medborgarna och näringslivets utveckling. Upphandlingsmyndigheten är dessutom statistikmyndighet på upphandlingsområdet och ger vägledning i statsstödsfrågor till kommuner och regioner. Yttrandet avgränsas utifrån Upphandlingsmyndighetens uppdrag på upphandlingsområdet.

Synpunkter på det remitterade betänkandet

Upphandlingsansvaret för den nya myndigheten

Det föreslås i promemorian att lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet (LUFSS) ska ändras i 1 kap. 9 § på så vis att Myndigheten för utrikes underrättelser själv får besluta om sådana undantag från lagens tillämplighet för viss upphandling som avser tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel förutsatt att upphandlingen har ett värde som är högst 200 000 000 kronor (avsnitt 1.13 i promemorian). Det framgår vidare av promemorian att den nya

Ert datum:
2026-02-11Datum:
2026-03-20Er ref:
UD2026/02550Diarienummer:
UHM-2026-0063

myndigheten ska ha i uppgift att, med en kvalificerad förmåga, inhämta information från öppna och kommersiellt tillgängliga källor inklusive förmåga att genomföra myndighetsgemensamma upphandlingar av kommersiellt tillgängliga data och förmågor (avsnitt 2.2.1 i promemorian). Myndigheten för utrikes underrättelser avses också allmänt ges rättsliga förutsättningar för att bedriva utrikes underrättelseverksamhet som är jämförbara med vad Försvarmakten hittills har haft för sin utrikes underrättelseverksamhet (avsnitt 3.2.1 i promemorian).

Det anges i promemorian (avsnitt 13) att konsekvenserna för författningsändringarna är tätt sammankopplade med konsekvenserna av att inrätta en ny myndighet och att konsekvenserna av att inrätta en ny myndighet som bedriver utrikes underrättelseverksamhet finns redovisade i SOU 2025:78. Det framgår av SOU 2025:78, avsnitt 6.3.4, att det i dag saknas en systemgemensam, samlad förmåga och en central nod som interagerar med kommersiella OSINT-aktörer (öppna och kommersiellt tillgängliga resurser, *Open-Source Intelligence*) och som till exempel vid upphandlingar och dialog om produktutveckling kan dra nytta av ett sammanhållet förhandlingsmandat. I dagsläget upphandlar myndigheterna sådana tjänster utifrån det egna uppdraget, vilket i vissa fall har lett till parallella avtal med samma leverantör. Det sägs vidare i SOU 2025:78, avsnitt 9.1.3, att för att optimera förhandlingsläget, sänka kostnaderna och undvika dubbelarbete är det fördelaktigt att en myndighet har det nationella ansvaret, med fokus på upphandling av kommersiellt tillgängliga data. Detta hindrar dock inte att enskilda myndigheter kan göra egna upphandlingar av tjänster som är specifika för den egna verksamheten.

Upphandlingsmyndigheten har inget att invända mot de strategiska övervägandena i att tillskapa en ny myndighet (Myndigheten för utrikes underrättelser) och ge den en särskild roll för myndighetsgemensamma upphandlingar av kommersiellt tillgängliga data och förmågor (se avsnitt 2.2.1 i promemorian).

Konsekvensen av att den nya föreslagna myndigheten själv beslutar om undantag utan att involvera regeringen blir mindre insyn i verksamheten. För Försvarets materielverk och Försvarmakten finns ofta information om upphandlingarna på en övergripande nivå i bland annat årsredovisningar. Det kan också ofta vara så att de myndigheterna gör tillägg och ändringar till kontrakt eller upphandlar exempelvis omfattande underhållsavtal som återkommande uppgår till betydande belopp men inte utgör strategiska vägval. En rimlig utgångspunkt är att regeringen fortsatt ska besluta om undantag i de fall anskaffningen avser betydande strategiska vägval.¹ Frågan om lämpligt behov av insyn i den nya myndighetens verksamhet och vägval för exempelvis regeringen bör beaktas i den fortsatta lagstiftningsprocessen.

Upphandlingsmyndigheten tar inte ställning till om det är ändamålsenligt att ge Myndigheten för utrikes underrättelser rätt att besluta om undantag från LUFs om upphandlingen har ett värde som är högst 200 000 000 kronor och avser tillverkning

¹ Jfr Regeringskansliet (Försvarsdepartementet), promemorian *Utökade möjligheter att besluta om undantag från lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet med hänsyn till Sveriges väsentliga säkerhetsintressen*, daterad 21 december 2022, dnr Fö2022/01624, s. 8.

Ert datum:
2026-02-11

Datum:
2026-03-20

Er ref:
UD2026/02550

Diarienummer:
UHM-2026-0063

av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel (jfr avsnitt 1.1.3 i promemorian).

I övrigt bör uppmärksammas att Upphandlingsmyndigheten förutsätter att det är statliga myndigheter som kommer att ta del av de resurser som den nya myndigheten upphandlar centralt. Vilka som är mottagare av resurserna och huruvida ersättning utgår påverkar frågan om upphandlingsplikt.

Generaldirektör Anja Clausin har beslutat i detta ärende. Juristen Philip Lieff har varit föredragande. I handläggningen har också chefsjuristen Helene Molander deltagit.

Anja Clausin

Philip Lieff